

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

ATZINUMS
pārbaudes lietā Nr. 2024-15-4A,32
Rīgā

28.05.2024

Nr. 6-6/25

[Persona A]
[pasta adrese]
[e-pasta adrese]

Par pirmstiesas kriminālprocesa izmeklēšanas efektivitāti un lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu pārsūdzības mehānisma efektivitāti

Tiesībsargs saņēma Jūsu 22.01.2024. iesniegumus (reģistrēti 22.01.2024 un 24.01.2024 ar Nr. 89 un Nr. 114) par tiesību aizsardzības iestāžu bezdarbību.

Ar tiesībsarga 16.02.2024. vēstuli Nr. 6-4/8 tikāt informēta, ka ir pieņemts lēmums par pārbaudes lietas ierosināšanu par pirmstiesas kriminālprocesa Nr. [...] izmeklēšanas efektivitāti un lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu pārsūdzības mehānisma efektivitāti.

Pārbaudes lietas ietvaros tiesībsargs iepazīnās ar krimināllietas Nr. [...] materiāliem. Pēc iepazīšanās ar krimināllietas materiāliem, kā arī tiesību aktu un tiesu prakses izpēti, tiesībsargs sniedz šādu atzinumu.

Faktiskie un juridiskie apstākļi

[1] Kā izriet no lietas faktiskajiem apstākļiem, tad 16.05.2012. Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Latgales iecirknī (turpmāk – VP RRP Latgales iecirknis) tika uzsākts kriminālprocess Nr. [...] pēc noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmēm, kas paredzētas Krimināllikuma 177. panta trešajā daļā saistībā ar iespējamu krāpšanas faktu pret Jums. Kriminālprocess tika uzsākts uz Jūsu 23.04.2012. iesnieguma pamata saistībā ar [personas B], iespējams, noziedzīgām darbībām, kas izpaudās kā fiktīva aizdevuma līguma sastādīšana, datējot to ar 01.02.2006., par summu

LVL 70280,40, un šīs summas piedzišana tiesas ceļā, kas rezultējās ar zvērināta tiesu izpildītāja [personas C] veiktajām izpildu darbībām un Jums piederošā nekustamā īpašuma pārdošanu izsolē.

[2] Kriminālprocesā tika veiktas sekojošas izmeklēšanas un procesuālās darbības:

[2.1] 23.05.2012. procesa virzītāja (VP RRP Latgales iecirkņa inspektore [persona D]) izprasīja no zvērināta tiesu izpildītāja [personas C] izpildu lietas materiālus, uz ko tiesu izpildītājs sniedza atbildi 01.06.2012.

[2.2] 31.05.2012. Jūsu pilnvarotais pārstāvis [persona E] lūdza procesa virzītājai nozīmēt ekspertīzes aizdevuma līgumam un poligrāfa ekspertīzi. 21.06.2012. procesa virzītāja atbild, ka šis dokuments tiek pievienots klāt krimināllietas materiāliem.

[2.3] 08.06.2012. kriminālprocesa Nr. [...] uzraugošais prokurors (Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurors [persona F]) lūdza procesa virzītājai atsūtīt pārbaudei krimināllietas materiālus.

[2.4] 22.06.2012. procesa virzītāja izprasīja no Rīgas rajona tiesas lietas Nr. [...] materiālu kopijas un aizdevuma līguma oriģinālus rokraksta ekspertīzes nozīmēšanai. 02.08.2012. Rīgas rajona tiesa atsūtīja lietas Nr. [...] kopijas, bet ne aizdevuma līgumu.

[2.5] 04.07.2012. procesa virzītāja nopratināja Jūs ([personu A]).

[2.6] 11.07.2012. uzraugošais prokurors nosūtīja atpakaļ procesa virzītājai krimināllietas materiālus un lūdza nodrošināt kopumā četru prokurora norādījumu izpildi:

1. Detalizēti nopratināt visas procesā iesaistītās personas ([personu E], [personu A], [personu B], [personu G], [personu C], [personu H], [personu I], [personu J], [personu K], [personu L]), pēc nepieciešamības veicot arī konfrontēšanu;

2. Nozīmēt rokraksta un paraksta ekspertīzi [personas A] un [personas B] rokrakstam uz aizdevuma līguma un [personas G] parakstiem uz 12.03.2012. marta iesnieguma tiesu izpildītājam [personai C];

3. Iepazīties ar abu kriminālprocesā figurējošo civillietu materiāliem;

4. Veikt citas nepieciešamas izmeklēšanas darbības, kuras prasīs jaunatklātie lietas apstākļi.

Uzraugošā prokurora norādījumu izpildes termiņš tika noteikts divi mēneši pēc krimināllietas materiālu saņemšanas. Pēc minētā termiņa beigām prokurors lūdza nodrošināt, lai kriminālprocesa materiāli bez atsevišķa atgādinājuma tiktu nosūtīti prokuroram atkārtotai pārbaudei. Savukārt gadījumā, ja kāds no prokurora norādījumiem netiks izpildīts, prokurors lūdza procesa virzītājam atskaites ar paskaidrojumu par iemesliem, kas liedz izpildīt konkrētu prokurora norādījumu.

[2.7] No 13.07.2012.-29.07.2012. procesa virzītāja atradās atvaļinājumā, līdz ar to izmeklēšanas darbības netika veiktas.

[2.8] 07.08.2012. procesa virzītāja nosūtīja pavēstes par nopratināšanu [personai G], [personai H], [personai J], [personai K], [personai L], [personai E], [personai C], [personai B] un [personai H].

[2.9] 07.08.2012. Jūsu pilnvarotais pārstāvis [persona E] iesniedza sūdzību par iespējamu kriminālprocesa novilcināšanu Rīgas tiesas apgabala prokuratūras virsprokuroram, uz ko prokurore [persona M]a 09.08.2012. reaģēja, mutiski pieprasot procesa virzītājam krimināllietas materiālus pārbaudei.

[2.10] 15.08.2012. nopratina [personu G], 16.08.2012. nopratina [personu J], [personu K] un [personu I]. 17.08.2012. nopratina [personu E]. 21.08.2012. nopratina [personu L]. [Persona H] un [persona B] uz nopratināšanu neierodas, par to raksta ziņojumu 22.08.2012.

[2.1] 17.08.2012. veica izmeklēšanas darbību izņemšanu – izņēma aizdevuma līguma oriģinālu.

[2.12] 23.08.2012. izņēma no tiesu izpildītāja [personas C] [personas G] iesniegumus.

[2.13] 23.08.2012. nopratina tiesu izpildītāju [personu C].

[2.14] 24.08.2012. tiesu izpildītājs [persona C] nosūta reģistrēto pasta sūtījumu sarakstus procesa virzītājam.

[2.15] 07.09.2012. prokurore [persona M] sniedz atbildi uz Jūsu pārstāvja [personas E] sūdzību, norādot, ka nav pieļauta kriminālprocesa neattaisnota novilcināšana. Vienlaikus prokurore 07.09.2012. informē procesa virzītājas tiešo priekšnieku, ka nav pilnībā izpildīti prokurora [personas F] 11.07.2012. norādījumi un nosūta krimināllietu turpmākai organizēšanai.

[2.16] 10.09.2012. procesa virzītāja nozīmē rokraksta ekspertīzes aizdevuma līgumam un [personas G] iesniegumam.

[2.17] 20.09.2012. Jūsu pilnvarotais pārstāvis [persona E] iesniedz pieteikumu uzraugošajam prokuroram. 25.09.2012. uzraugošais prokurors sniedz atbildi, informējot par krimināllietas materiālos esošiem dokumentiem un, ka [personas G] 15.08.2012. iesniegums nav to starpā, kā arī par nozīmēto rokraksta ekspertīzi, kuras precīzu veikšanas laiku gan nevar pateikt. Tāpat prokurors informē, ka nav konstatējama kriminālprocesa neattaisnota novilcināšana.

[2.18] 20.09.2012. Jūsu pilnvarotais pārstāvis [persona E] iesniedz pieteikumu procesa virzītājam saistībā ar [personas G] iesniegumu. 24.09.2012. procesa virzītāja noraida pieteikumu, pamatojoties uz to, ka krimināllietas materiāli ir izmeklēšanas noslēpums.

[2.19] 02.11.2012. procesa virzītāja lūdz Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldei izsniegt [personas G] pasi. 05.12.2012. pieņem lēmumu par pasas izņemšanu un 18.01.2013. izņem [personas G] pasi. 11.02.2013. atgriež to atpakaļ.

[2.20] No 20.11.2012. procesa virzītāja ir [persona N].

[2.21] 01.12.2012. Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Kriminālistikas pārvalde informē procesu virzītāju, ka rokraksta ekspertīzes veikšanai ir nepieciešams saņemt brīvus rokraksta paraugus. 22.01.2013. nosūta Kriminālistikas pārvaldei papildu dokumentus, lai veiktu rokraksta ekspertīzes.

[2.22] 03.12.2012. procesa virzītāja noprātina [personu E], savukārt 20.12.2012. noprātina [personu O].

[2.23] 27.12.2012. procesa virzītāja pieprasa Augstākajai tiesai izsniegt civillietas Nr. [1] materiālus. 04.02.2013. atbild, ka ar lietas materiāliem var iepazīties uz vietas tiesā.

[2.24] 27.12.2012. procesa virzītāja pieprasa Valsts ieņēmumu dienestam informāciju par [personas B] mantisko stāvokli un, vai [persona B] ir iesniedzis gada ienākumu deklarāciju. Valsts ieņēmumu dienests atbild, ka viņu rīcībā šādas informācijas nav.

[2.25] 27.12.2012. procesa virzītāja pieprasa Valsts ieņēmumu dienestam informāciju par [personas H] mantisko stāvokli un, vai [persona H] ir iesniedzis gada ienākumu deklarāciju. Valsts ieņēmumu dienests atbild, ka ar personas mantisko stāvokli var iepazīties Valsts ieņēmumu dienesta sistēmā un deklarāciju [persona H] ir iesniedzis.

[2.26] 27.12.2012. pieprasījums Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomei par to, cik tiesu izpildītājam [personai C] ir piedziņu lietu, kurās figurē [persona H]. 15.01.2013. tiesu izpildītājs [persona C] sniedz atbildi par [personas H] dalību viņa rīkotajās izsolēs.

[2.27] 27.12.2012. pieprasījums Zemesgrāmatu nodaļai, cik nekustamie īpašumi pieder [personai H]. 07.01.2013. Zemesgrāmatu nodaļa sniedz atbildi.

[2.28] 27.12.2012. pieprasījums Rīgas rajona tiesai izsniegt lietas Nr. [...] materiālus. 04.01.2013. tiesa nosūta pieprasītos lietas materiālus.

[2.29] 27.12.2012. pieprasījums Augstākās tiesas Civillietu departamenta priekšsēdētājam sniegt Civilprocesa likuma normu interpretāciju. 29.01.2013. atbild, ka šādu normu interpretāciju nesniegs.

[2.30] 27.12.2012. pieprasījums Uzņēmumu reģistram par [personas B] un [personas H] saistību ar sabiedrību ar ierobežotu atbildību, kas piedalījās izsolē. 04.01.2013. Uzņēmumu reģistrs sniedz atbildi.

[2.31] 29.01.2013. Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Kriminālistikas pārvalde nosūta eksperta 28.01.2013. atzinumu, kurā secina, ka [personas G] 12.03.2012. iesniegumu tiesu izpildītājam [personai C] viņš pats nav parakstījis.

[2.32] 30.01.2013. Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Kriminālistikas pārvalde nosūta eksperta 29.01.2013. atzinumu, kurā secina, ka nav iespējams noteikt, vai [persona A] veica parakstu uz aizdevuma līguma, kā arī laiku, kad to parakstīja.

[2.33] 30.01.2013. nopratinā Jūs ([personu A]).

[2.34] 01.08.2013. un 12.08.2013. nosūta pavēstes par nopratināšanu [personai H]. 27.02.2014. procesa virzītāja raksta ziņojumu, ka nevar izsniegt pavēstes [personai H] un [personai B]. 27.02.2014. atkārtoti nosūta pavēstes [personai H] un [personai B].

[2.35] 07.03.2014. nopratinā [personu H].

[2.36] 12.11.2014. procesa virzītāja pieprasa Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai informāciju par [personas B] sociālajām iemaksām no 2011. gada līdz 2014. gadam. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra atbild, ka sociālās iemaksas šajā periodā nav tikušas veiktas.

[2.37] No 28.06.2016. procesa virzītāja ir [persona P].

[2.38] 07.11.2017. nosūta pavēstes par pratināšanu [personai B], [personai R] un [personai H].

[2.39] 09.11.2017. nosūta pavēstes par pratināšanu [personai A] un [personai L].

[2.40] 09.11.2017. nosūta krimināllietas materiālus pārbaudei uzraugošajam prokuroram [personai F]. 28.11.2017. uzraugošais prokurors konstatē, ka iepriekš vairākkārt sniegtie prokurora norādījumi netiek pildīti bez attaisnojoša iemesla, līdz ar to secina, ka izmeklēšana kriminālprocesā tiek nepamatoti novilcināta. Prokurors pieprasa organizēt, beidzot, normālu izmeklēšanas procesu un pienācīgu iepriekš doto prokurora norādījumu izpildi, kā arī aktivizēt izmeklēšanu kriminālprocesā. Prokurors visu iepriekš doto un vēl neizpildīto prokurora norādījumu pēdējo izpildes termiņu noteica līdz 30.01.2018.

[2.41] 08.12.2017. procesa virzītāja tiešais priekšnieks atbild uzraugošajam prokuroram, ka prokurora norādījumi tiek pildīti: 08.12.2017. izsūtīta atkārtota pavēste [personai B] par nopratināšanu; sarunāta nopratināšana ar [personu H], [personu L], [personu R] un [personu E]. Informē, ka līdz 30.01.2018. krimināllietas materiāli tiks nosūtīti pārbaudei.

[2.42] 12.12.2017. nopratina [personu R], 14.12.2017. nopratina [personu L] un [personu H]. 03.01.2018. nopratina [personu E], 04.01.2018. nopratina Jūs ([personu A]).

[2.43] 31.01.2018. procesa virzītāja pieņem lēmumu par [personas B] piespiedu atvešanu un izsludina meklēšanā. 06.02.2018. ziņo, ka nevar izpildīt lēmumu par piespiedu atvešanu. 07.02.2018. pieņem vēl vienu lēmumu par [personas B] piespiedu atvešanu, par kuru 08.02.2018. ziņo, ka nevar izpildīt.

[2.44] 15.05.2018. [personu B] nopratina statusā kā personu, pret kuru uzsākts kriminālprocess.

[2.45] 16.10.2018. Jūsu pilnvarotais pārstāvis [persona E] iesniedz iesniegumu procesa virzītājam un lūdz izprasīt informāciju no tiesu izpildītāja un uzlikt arestu Jūsu nekustamajiem īpašumiem. 26.10.2018. procesa virzītāja sniedz atbildi, ka iesniegums ir apmierināts pilnībā – ir sagatavots pieprasījums tiesu izpildītājam un tiks sastādīts lēmums par aresta uzlikšanu mantai.

[2.46] 19.10.2018. zvērināta advokāte [persona S] (Jūsu juridiskās palīdzības sniedzēja) lūdz procesa virzītājam iepazīties ar kriminālprocesa reģistru. 26.10.2018. procesa virzītāja atbild, ka minētais lūgums 19.10.2018. tika izpildīts.

[2.47] 24.10.2018. zvērināta advokāte [persona S] lūdz procesa virzītājam lemt par aresta uzlikšanu Jūsu nekustamajiem īpašumiem. 01.11.2018. procesa virzītāja atbild, ka uzliks arestu un informē, ka 31.10.2018. Jūs ([persona A]) ir atzīta par cietušo kriminālprocesā.

[2.48] 26.10.2018. pieprasījums tiesu izpildītājam [personai C] par izpildu lietas Nr. [..] virzību. 13.11.2018. tiesu izpildītājs sniedz atbildi par izpildu lietas virzību.

[2.49] 26.10.2018. pieprasījums Augstākās tiesas Civillietu departamentam izsniegt 01.07.2013. lēmumu lietā Nr. [1]. 31.10.2018. Rīgas apgabaltiesa nosūta šo lēmumu.

[2.50] 26.10.2018. pieprasījums Zemesgrāmatu nodaļai izsniegt līguma par nekustamā īpašuma "[A]", [..] novadā, reālo sadali apstiprinātu kopiju. 31.10.2018. Zemesgrāmatu nodaļa informē, ka šo informāciju var iegūt tiešsaistē.

[2.51] 07.11.2018. procesa virzītāja pieņem lēmumu par aresta uzlikšanu mantai – abiem Jūsu nekustamajiem īpašumiem. 08.11.2018. izmeklēšanas tiesnese to apstiprina.

[2.52] 26.11.2018. Zemesgrāmatu nodaļa nosūta apliecinātu datorizdruku par nekustamo īpašumu "[A]", [..] novadā.

[2.53] 13.12.2018. procesa virzītāja paziņo tiesu izpildītājam [personai C], ka kriminālprocesa ietvaros ir uzlikts arests nekustamajiem īpašumiem "[A]" un "[B]", [..] novadā.

[2.54] 25.06.2019. procesa virzītāja pieņem lēmumu par neizpaužamo ziņu pieprasīšanu no "Swedbank" AS par [personu B]. 28.06.2019. izmeklēšanas tiesnese to apstiprina. 24.07.2019. "Swedbank" AS sniedz atbildi.

[2.55] 03.07.2019. procesa virzītāja pieņem lēmumu par nodokļu aprēķinu [personai B], lai noskaidrotu, vai varēja izsniegt tik lielu aizdevumu. Valsts ieņēmumu dienests atbild, ka nav nekāda informācija par [personas B] mantisko stāvokli. 18.07.2019. Valsts ieņēmumu dienests atbild, ka nepieciešams precizēt informāciju par nodokļu aprēķinu. 11.09.2019. procesa virzītāja precizē informāciju. 26.11.2019. Valsts ieņēmumu dienests informē, ka veiks [personas B] auditu par 2006. – 2011. gadu.

[2.56] 12.08.2019. pieņem lēmumu par neizpaužamo ziņu pieprasīšanu no "Swedbank" AS par [personu B]. 16.08.2019. izmeklēšanas tiesnese to apstiprina. 04.09.2019. "Swedbank" AS sniedz atbildi.

[2.57] 29.09.2020. Valsts ieņēmumu dienests informē, ka no 19.11.2019. līdz 24.09.2020. veica [personas B] iedzīvotāju ienākuma nodokļa aprēķinu par 2006. – 2011. gadu.

[2.58] 08.04.2021. procesa virzītāja pieņem lēmumu par aresta atcelšanu mantai, jo ir pagājis Kriminālprocesa likumā noteiktais termiņš.

[2.59] 23.04.2021. Jūsu pilnvarotais pārstāvis [persona E] iesniedz sūdzību Rīgas tiesas apgabala prokuratūras virsprokuroram ar lūgumu uzlikt arestu abiem Jūsu nekustamajiem īpašumiem un veikt pārbaudi par kriminālprocesa virzību.

[2.60] No 28.04.2021. procesa virzītāja [persona T].

[2.61] 05.05.2021. procesa virzītāja pieņem lēmumu par Jūsu pilnvarotā pārstāvja sūdzības noraidīšanu daļā par aresta uzlikšanu mantai. Pārējā daļā norāda uz Kriminālprocesa likuma 375. pantā ietverto normu par izmeklēšanas noslēpumu un informē, ka tiks darīts viss iespējamais, lai nepieļautu kriminālprocesa novilcināšanu. Savukārt attiecībā uz lūgumu par poligrāfa ekspertīzi informē, ka ir nepieciešams iesūtīt Jūsu aktuālo kontaktinformāciju.

[2.62] 07.05.2021. procesa virzītāja pēc mutiska pieprasījuma nosūta krimināllietu pārbaudei uzraugošajam prokuroram [personai F].

[2.63] 26.05.2021. uzraugošas prokurors sniedz atbildi uz Jūsu pilnvarotā pārstāvja 23.04.2021. sūdzību. Prokurors norāda, ka pārbaudes gaitā ir konstatēts, ka, virzot kriminālprocesu, tika pieļauta tā neattaisnota novilcināšana, konstatējot ilgstošus procesuālās bezdarbības periodus. Prokurors informē, ka kriminālprocesa virzība izmeklēšanas iestādē tiks turpināta pastiprinātas kontroles režīmā un poligrāfa ekspertīze vēl nav veikta daļēji objektīvu, daļēji subjektīvu iemeslu dēļ. Tāpat prokurors informē, ka sakarā ar ilgstošu prokurora norādījumu neizpildi, mērķtiecīgas izmeklēšanas nenodrošināšanu un pienācīgas izmeklēšanas procesa kontroles neesību no procesa virzītāja tiešā priekšnieka puses, ir konstatēta izmeklētāja un izmeklētāja tiešā priekšnieka rīcības neatbilstība Kriminālprocesa likuma 29. panta pirmajai daļai un 31. panta pirmajai daļai. Līdz ar to prokurors informē, ka izmeklētāja tiešajam priekšniekam atbilstoši Prokuratūras likuma 18. panta nosacījumiem tiks virzīts rakstveida prokurora brīdinājums par konstatētā likuma pārkāpuma nepieļaujāmību, kā arī tiks pieprasīts nekavējoties aktivizēt izmeklēšanu kriminālprocesā. Tāpat prokurors informē, ka uz prokuratūru ir uzaicināta jaunā procesa virzītāja, ar kuru tika detalizēti apspriesta kriminālprocesā pastāvošā situācija, liekot uzsvāru uz to, ka šim kriminālprocesam ir noteikta prioritāra nozīme. Prokurors arī informē, ka tuvākā laikā tiks sagatavoti papildu rakstveida

norādījumi procesa virzītājam par veicamām izmeklēšanas un citām procesuālajām darbībām, kā arī tiks noteikta prioritāra kontrole par šajā kriminālprocesā veikto izmeklēšanas un citu procesuālo darbību realizāciju un par to rezultātiem.

[2.64] 17.06.2021. lūdz Rīgas apgabaltiesai atsūtīt civillietas Nr. [2] materiālu kopijas. 21.06.2021. tiek nosūtītas pieprasītās kopijas.

[2.65] 18.06.2021. lūdz tiesu izpildītājam [personai C] atsūtīt lietas Nr. [..] kopijas. 05.07.2021. tiek nosūtītas pieprasītās kopijas.

[2.66] 30.06.2021. pieņem lēmumu par poligrāfa ekspertīzes veikšanu, kas tiek akceptēts. 22.07.2021. nosūta materiālus poligrāfa ekspertīzes veikšanai. 16.08.2021. tiek saņemts poligrāfa ekspertīzes atzinums.

[2.67] 24.09.2021. pieprasa vairākām ekspertu organizācijām un iestādēm sniegt informāciju, vai tām ir iespējams noteikt laiku, ka ir ticis izdarīts paraksts uz aizdevuma līguma. Tiek sniegtas atbildes, ka šādu procedūru tās nevar veikt. 10.05.2022. procesa virzītāja raksta ziņojumu, ka nevar veikt paraksta izpildīšanas laika noteikšanu.

[2.68] 16.03.2022. Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurore [persona U] pieprasa atsūtīt krimināllietas materiālus pārbaudei.

[2.69] 02.11.2022. kriminālprocesa uzraugošais prokurors pieprasa atsūtīt krimināllietas materiālus pārbaudei.

[2.70] 10.11.2022. tiek pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu. Minēto lēmumu Jūs pārsūdzējāt uzraugošajai prokurorei [personai U], kas ar 11.01.2023. lēmumu Jūsu sūdzību noraidīja, bet lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu atstāja spēkā. 23.01.2023. prokurores Jums negatīvo lēmumu pārsūdzējāt amatā augstākam prokuroram, kur prokurore [persona V] Jūsu sūdzību ar 28.02.2023. lēmumu noraidīja, atzīstot par pamatotu lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu. 13.03.2023. pārsūdzējāt amatā augstāka prokurora Jums negatīvo lēmumu nākamajam amatā augstākam prokuroram, kur prokurore [persona Z] Jūsu sūdzību ar 14.12.2023. lēmumu noraidīja, atzīstot par pamatotu lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu. Šis prokurores lēmums lietā ir galīgais.

[3] Kriminālprocesa likuma (turpmāk – KPL) 123. pants paredz, ka pierādīšana ir kriminālprocesā iesaistītās personas darbība, kas izpaužas kā pierādīšanas priekšmetā ietilpstošo faktu esamības vai neesamības pamatošana, izmantojot pierādījumus. Atbilstoši KPL 124. panta pirmajai un otrajai daļai pierādīšanas priekšmets ir visu kriminālprocesa gaitā pierādāmo apstākļu kopums un ar tiem saistītie fakti un palīgfakti. Kriminālprocesā pierādāma noziedzīga nodarījuma sastāva esamība vai neesamība, kā arī citi Krimināllikumā un šajā likumā paredzētie apstākļi, kuriem ir nozīme konkrēto krimināltiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā. Saskaņā ar KPL 126. panta pirmo un otro daļu par pierādīšanas subjektiem uzskatāmas visas kriminālprocesā iesaistītās personas, kurām ar šo likumu uzlikts pienākums vai piešķirtas tiesības veikt pierādīšanu. Pierādīšanas pienākums pirmstiesas kriminālprocesā ir procesa virzītājam, bet tiesā — apsūdzības uzturētājam.

Saskaņā ar KPL 384. pantu pirmstiesas kriminālprocesā, veicot izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, jānoskaidro: vai ir noticis noziedzīgs nodarījums; persona, kura saucama pie kriminālatbildības; vai ir pamats kriminālprocesa izbeigšanai, pabeigšanai vai virzīšanai uz tiesu.

Ņemot vērā iepriekšminēto un saskaņā ar Tiesībsarga likumā noteiktajām tiesībsarga funkcijām un piešķirtajām pilnvarām, tiesībsargam nav tiesību izvērtēt konkrētas lietas apstākļus, lai konstatētu, vai ir saskatāmas noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes, kā arī nav tiesību pēc būtības pārvērtēt kriminālprocesā iegūtos pierādījumus, vērtējot to ticamību, attiecināmību un pieļaujamību.

Saskaņā ar Tiesībsarga likuma 11. pantu tiesībsarga kompetencē ietilpst jautājumi, kas saistīti ar cilvēka pamattiesību un pamatbrīvību aizsardzību, tostarp, sekmēt sabiedrības informētību un izpratni par cilvēktiesībām, kā arī par šo tiesību aizsardzības mehānismiem. Tiesībsargs atbilstoši savai kompetencei ir tiesīgs pārbaudīt tiesību aizsardzības mehānisma efektivitāti jautājumos, kas attiecas uz personas Latvijas Republikas Satversmē (turpmāk – Satversme) nostiprinātajām tiesībām un no Satversmes izrietošajiem principiem.

Tiesībsargs šo pārbaudes lietu ierosināja par pirmstiesas kriminālprocesa Nr. [...] izmeklēšanas efektivitāti un lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu pārsūdzības mehānisma efektivitāti. Līdz ar to turpmākais tiesībsarga vērtējums tiks sniegts par katru no minētajām sadaļām atsevišķi.

Tiesībsarga vērtējums par pirmstiesas kriminālprocesa izmeklēšanas efektivitāti

[4] Satversmes 92. panta pirmais teikums paredz, ka ikviens var aizstāvēt savas tiesības un likumiskās intereses taisnīgā tiesā. Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 6. panta 1. punkts paredz, ka ikvienam ir tiesības, nosakot civilo tiesību un

pienākumu vai viņam izvirzītās apsūdzības pamatotību, uz taisnīgu un atklātu lietas savlaicīgu izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā likumā noteiktā tiesā. Konvencijas 6. pantu var iedalīt divās daļās – viena, kas attiecas uz krimināltiesiskām attiecībām un kas ir piemērojama personas, kas tiek apsūdzēta kriminālnoziedzumā, tiesiskajām attiecībām, savukārt otra attiecas uz personu civilajām tiesībām un pienākumiem. Nav strīda, ka Jūs konkrētajā kriminālprocesā bijāt cietušās statusā, tāpēc Jūsu gadījumā nav piemērojami no krimināltiesiskajām attiecībām atvasinātie principi.

[4.1] Eiropas Cilvēktiesību tiesa (turpmāk – ECT) ir atzinusi, ka Konvencija pati par sevi nepiešķir nekādas tiesības uz to, ka trešās personas tiek sauktas pie atbildības vai sodītas par noziedzīgu nodarījumu¹. ECT ir uzsvērusi, ka, lai piemērotu Konvencijas 6. panta 1. punktu saskaņā ar tās civiltiesisko daļu, ir jābūt “strīdam” par vienu no personas civilajām tiesībām vai pienākumiem un attiecīgā procesa rezultātam ir jābūt tieši noteicošam attiecībā uz šādām tiesībām vai pienākumiem².

Konkrētajā kriminālprocesā Nr. [...], kurā Jūs bijāt cietušās statusā, mērķis bija noskaidrot objektīvo patiesību lietā un novest to līdz Krimināllikumā paredzētajam krimināltiesisko attiecību taisnīgam noregulējumam. Tomēr izmeklēšanas rezultātā nevienam netika izvirzītas apsūdzības, jo lietā savākie pierādījumi nedeļa pietiekamu pārlicību, ka ir izdarīts noziedzīgs nodarījums. Tādējādi kriminālprocess tika izbeigts, jo netika pierādīts noziedzīgā nodarījuma sastāvs (KPL 377. panta 2. punkts).

Kā jau iepriekš tika uzsvērts, tad tiesībsargs nevar pēc būtības pārvērtēt kriminālprocesa ietvaros iegūto pierādījumu ticamību un attiecināmību. Tomēr tiesībsargs var vērtēt kriminālprocesa izmeklēšanas efektivitāti tiesību uz taisnīgu tiesu procesuālo garantiju ietvaros.

[5] Interpretējot Satversmes 92. panta pirmo teikumu, Satversmes tiesa ir atzinusi, ka “tajā minētais jēdziens “taisnīga tiesa” ietver divus aspektus, proti, “taisnīga tiesa” kā neatkarīga tiesu varas institūcija, kas izskata lietu, un “taisnīga tiesa” kā pienācīgs, tiesiskai valstij atbilstošs process, kurā lieta tiek izskatīta”³. Taisnīga tiesa kā pienācīgs, tiesiskai valstij atbilstošs tiesas process aptver vairākus elementus – savstarpēji saistītas tiesības. Tajā ietilpst, piemēram, tiesības uz pieeju tiesai,

---

¹ ECT 2004. gada 1. februāra sprieduma lietā “Perez pret Franciju”, Nr. 47287/99, 70.–71. punkts.

² ECT 2024. gada 25. janvāra lēmuma lietā “Konopljancko pret Latviju”, pieteikuma Nr. 28535/15, 12. punkts. ECT 1994. gada 21. septembra sprieduma lietā “Fayed pret Apvienoto Karalisti”, pieteikuma Nr. 17101/90, 56. punkts.

³ Satversmes tiesas 2014. gada 3. aprīļa lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2013-11-01 11. punkts.

pušu līdztiesības un sacīkstes principi, tiesības tikt uzklautam, tiesības uz motivētu tiesas spriedumu, kā arī tiesības uz pārsūdzību.⁴

Tiesībsargs, iepazīstoties ar krimināllietas Nr. [...] materiāliem, nekonstatē, ka attiecībā pret Jums būtu tikušas ierobežotas kādas no tiesību uz taisnīgu tiesu procesuālajām garantijām, t.i., pušu līdztiesības un sacīkstes principi, tiesības tikt uzklautai u.c. Vienlaikus tiesībsargs konstatē, ka gan savā iesniegumā, gan arī kriminālprocesa ietvaros daudz sūdzību tika izteiktas par kriminālprocesa nepamatotu novilcināšanu.

[6] Tiesības uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā arī ir vienas no tiesību uz taisnīgu tiesu garantijām, ko attiecībā uz kriminālprocesa specifiski regulē KPL 14. pants: "Ikvienam ir tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā, tas ir, bez neattaisnotas novilcināšanas. Kriminālprocesa pabeigšana saprātīgā termiņā ir saistīta ar lietas apjomu, juridisko sarežģītību, procesuālo darbību daudzumu, procesā iesaistīto personu attieksmi pret pienākumu pildīšanu un citiem objektīviem apstākļiem."

[6.1] Kriminālprocess Nr. [...] tika uzsākts 16.05.2012., pamatojoties uz Jūsu 23.04.2012. iesnieguma. Savukārt lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu tika pieņemts 10.11.2022. Līdz ar to kopējais kriminālprocesa izmeklēšanas laiks sastādīja vairāk kā 10 gadus. Judikatūrā ir nostiprināta atziņa, ka kriminālprocesa izskatīšanas ilgums – vairāki gadi – pats par sevi nav pamats atzinumam, ka tas neattaisnoti novilcināts un tādēļ pieļauts tiesību uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīgā termiņā pārkāpums⁵. Tāpēc ir jāpārbauda kriminālprocesa ietvaros veikto izmeklēšanas un citu procesuālo darbību savlaicīgums, kas ir saistīts ar lietas apjomu, juridisko sarežģītību, procesuālo darbību daudzumu, procesā iesaistīto personu attieksmi pret pienākumu pildīšanu un citiem objektīviem apstākļiem.

[6.1.1] Kriminālprocesa Nr. [...] lietas apjomu veido seši sējumi, ko varētu atzīt par vidēji apjomīgu.

[6.1.2] Kriminālprocesa Nr. [...] ietvaros tika vērtēta noziedzīga nodarījuma – krāpšana lielā apmērā (Krimināllikuma 177. panta trešā daļa) – iespējama izdarīšana. Ņemot vērā, ka tas ir noziegums ar kvalificētu sastāvu, tam likumsakarīgi ir piešķirama augstāka juridiskās sarežģītības pakāpe, nekā tas būtu vienkārša noziedzīga nodarījuma sastāva gadījumā. Tomēr tas vien nedod par pamatu

---

⁴ Satversmes tiesas 2017. gada 8. marta sprieduma lietā Nr. 2016-07-01 28.1. punkts. Citēts pēc Satversmes tiesas 2010. gada 17. maija sprieduma lietā Nr. 2009-93-01 8.3. punkta.

⁵ Senāta 2018. gada 6. februāra lēmums lietā Nr. SKK-47/2018.

uzskatīt, ka kriminālprocess pēc sava rakstura bija ar augstu juridisko sarežģītību. Lai gan lietā tika nozīmētas vairākas ekspertīzes, tomēr jāņem vērā, ka tās, kā arī citi lietā veicamie pasākumi (piemēram, aresta uzlikšana mantai, civillietu izprasišana u.c.) tika lielā mērā veikti pēc Jūsu izrādītas iniciatīvas. Proti, gan savā sākotnējā iesniegumā, gan turpmākā kriminālprocesa izskatīšanā aktīvi vērsāt procesa virzītāju uzmanību uz nepieciešamību veikt dažāda rakstura izmeklēšanas un procesuālās darbības, tādējādi atvieglojot izmeklēšanas darbību. Tāpat jāņem vērā, ka lietai nebija starptautiskā elementa, kas arī atvieglo tās izmeklēšanu.

Ievērojot minēto, nevarētu atzīt, ka kopējais lietas raksturs būtu ar augstu juridisko sarežģītību.

[6.1.3] Nevar noliegt, ka kriminālprocesa Nr. [...] ietvaros tika veiktas daudz dažādas izmeklēšanas un procesuālās darbības, par ko jau detalizēti ir aprakstīts šā atzinuma 2. punktā. Pēc kriminālprocesa uzsākšanas 16.05.2012. sākotnēji tika veiktas vairākas procesuālās darbības un lietā iegūti nozīmīgi pierādījumi. Turklāt atzīmējama uzraugošā prokurora aktīvā iesaiste kriminālprocesa sākuma stadijā un 11.07.2012. uzdotie norādījumi procesa virzītājam kriminālprocesa efektīvākai virzībai, dodot laiku to izpildei divus mēnešus. Kā redzams no krimināllietas Nr. [...] materiāliem, tad visi prokurora norādījumi divu mēnešu laikā tika izpildīti daļēji – procesa virzītāja nenopratināja visas prokurora norādītās personas un neiepazinās ar abu civillietu materiāliem.

Turpmākajā izmeklēšanas gaitā procesa virzītāja veica vēl virkni izmeklēšanas darbību, tostarp tādu, uz ko norādīja uzraugošais prokurors, tomēr [personu B], kas lietā figurēja kā iespējamais noziedzīgā nodarījuma izdarītājs, un [personu H], par kura saistību ar iespējamo noziegumu pastāvēja aizdomas, procesa virzītāja joprojām ilgstoši nenopratināja. Rezultātā [persona H] tika nopratināts 07.03.2014., savukārt [persona B] tikai 15.05.2018. Turklāt uzsverams, ka procesa virzītāja lēmumu par [personas B] piespiedu atvešanu pirmo reizi pieņēma tikai 31.01.2018., tātad vairāk kā piecus gadus pēc pirmajām izsūtītajām pavēstēm. Tiesībsargs nekonstatē objektīvus iemeslus, kāpēc procesa virzītāja jau ātrāk nerīkojās aktīvāk, lai panāktu [personas B] nopratināšanu, kura liecības lietā bija vienas no galvenajām noziedzīgā nodarījuma pierādīšanā. [Personas B] novēlota nopratināšana varētu būt viens no lietā ietekmējošiem faktoriem, kāpēc netika pierādīts noziedzīgā nodarījuma sastāvs.

Tāpat tiesībsargs piekrīt Jūsu iesniegumā izteiktajām sūdzībām par to, ka nepieciešamība veikt poligrāfa ekspertīzi tika pieteikta jau pašā kriminālprocesa sākuma stadijā, taču lēmums par tā veikšanu tika pieņemts tikai 30.06.2021. Līdzīgu secinājumu var izdarīt arī attiecībā uz

nepieciešamību veikt ekspertīzi, lai noteiktu paraksta uz aizdevuma līguma izpildīšanas laiku. Tikai 24.09.2021. procesa virzītāja sāka interesēties par iespēju veikt šāda veida procedūru. Lai gan tika saņemtas atbildes, ka šādu ekspertīzi neviena no Latvijas profesionālajām ekspertu organizācijām un iestādēm nevar veikt, tomēr fakts pats par sevi, ka par to procesa virzītāja sāka interesēties deviņus gadus pēc kriminālprocesa uzsākšanas, liecina par stipri novēlotu rīcību, kas pie citiem apstākļiem arī varēja ietekmēt krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu.

[6.1.4] Attiecībā par procesā iesaistīto personu attieksmi pret pienākumu pildīšanu tiesībsargs konstatē, ka Jūs no savas puses, tostarp realizējot savas tiesības ar pilnvarotā pārstāvja un zvērinātas advokātes starpniecību, esat pilnvērtīgi jau no kriminālprocesa pirmās dienas iesaistījusies kriminālprocesa izskatīšanā. Kā redzams no krimināllietas materiāliem, tad gan Jūs, gan Jūsu pilnvarotais pārstāvis laicīgi atsaucāties procesa virzītājas aicinājumam uz nopratināšanu un sniedzāt liecības, ņemāt dalību poligrāfa ekspertīzē, kā arī ar saviem iesniegumiem un tajos ietvertajiem lūgumiem palīdzējāt kriminālprocesa efektīvākai virzībai.

Savukārt, kas attiecas uz citām procesā iesaistītajām personām, jāatzīst, ka lielākā daļa no lieciniekiem tika nopratināti neilgi pēc kriminālprocesa uzsākšanas. Tomēr [personas H] un it īpaši [personas B] nopratināšana notika ar kavēšanos. Kā izriet no krimināllietas Nr. [...] materiāliem, tad [personas B] nopratināšanas nolūkos procesa virzītāja vairākkārt izsūtīja pavēstes, taču [persona B] uz tām neatsaucās. Līdz ar to secināms, ka [personas B] neatsaukšanās uz procesa virzītājas aicinājumiem uz pratināšanu liecina par personas negodprātīgu tiesību izmantošanu. Tomēr šajā sakarā tiesībsargs atkārtoti uzsver, ka tieši procesa virzītājam bija jārīkojas daudz aktīvāk un jau laikus jāizsludina [persona B] meklēšanā un jāpieņem lēmums par viņa piespiedu atvešanu, nevis tikai pēc vairāk kā pieciem gadiem. Arī KPL 382. panta pirmā daļa paredz, ka kriminālprocesa ietvaros procesa virzītājs izvēlas un veic procesuālās darbības, lai nodrošinātu kriminālprocesa mērķa sasniegšanu pēc iespējas ātrāk un ekonomiskāk.

Tiesībsargs uzsver, ka tieši kriminālprocesa sākuma stadijā pēc iespējas pilnvērtīgāk ir jādarbības pierādījumu iegūšanas un nostiprināšanas virzienā, jo vēlākā kriminālprocesa stadijā tie var vairs nebūt ar tik augstu ticamības pakāpi. Iespējams, ka arī [personas B] pratināšana vairāk kā sešus gadus pēc faktiskajiem notikumiem (vai pat vēl vēlāk, ja par atskaites punktu ņemtu 2006. gadu), liedza procesa virzītājam iegūt pilnvērtīgas liecības, kas varētu kalpot par pamatu turpmākajai izmeklēšanai.

[6.1.5] Iepazīstoties ar krimināllietas Nr. [...] materiāliem, tiesībsargs ļoti kritiski raugās uz tiem periodiem, kad lietā faktiski bija dīkstāve un vispār netika veiktas nekādas procesuālās darbības. Tādus bezdarbības periodus, kas sasniedz vismaz sešus mēnešus, tiesībsargs konstatē sekojošus: 02.2013.-08.2013.; 09.2013.-03.2014.; 04.2014.-11.2014.; 12.2014.-11.2017.; 01.2019.-06.2019.; 10.2019.-10.2020.; 10.2021.-05.2022. Savukārt objektīvu iemeslus tiesībsargs tiem nerod. Turklāt atzīmējams, ka arī lietas uzraugošais prokurors savās pārbaudēs konstatēja šādus bezdarbības periodus, pēc kā samērā bargi vērsās pie procesa virzītājas, atkārtoti norādot uz nepieciešamību izpildīt prokurora norādījumus, tostarp 26.05.2021. atbildē informējot par nepieciešamību aktivizēt izmeklēšanu, pildīt prokurora norādījumus un prokurora virzīto brīdinājumu izmeklētāja tiešajam priekšniekam.

[6.1.6] Vienlaikus gan tiesībsargs uzsver, ka neskatoties uz uzraugošā prokurora sākotnēji aktīvo iesaisti kriminālprocesa uzraudzībā (11.07.2012.), kā arī pēc tam sekojošās pārbaudes un izteiktos aizrādījumus procesa virzītājam par prokurora norādījumu neizpildi un nepieciešamību veikt efektīvāku izmeklēšanu (28.11.2017. un 26.05.2021.), kriminālprocesa uzraudzībā pietrūka regularitātes. KPL 37. panta otrā daļas 1. punkts paredz, ka uzraugošajam prokuroram izmeklēšanas laikā ir pienākums dot norādījumus par procesa veida izvēli, izmeklēšanas virzienu un izmeklēšanas darbību veikšanu, ja procesa virzītājs nenodrošina mērķtiecīgu izmeklēšanu un pieļauj neattaisnotu iejaukšanos personas dzīvē vai vilcināšanos. Neapšaubāmi uzraugošais prokurors šādus norādījumus sniedza, tomēr laika periodos no 10.2012.-11.2017. un no 02.2018.-05.2021. uzraugošais prokurors nebija savlaicīgi reaģējis uz kriminālprocesa novilcināšanu. Šajā sakarā īpaši uzsverams laika periods no 10.2012.-11.2017., kad izmeklēšana atradās vēl tās sākumstadijā un procesa virzītāja jau bija pieļāvusi vairākus bezdarbības periodus. Turklāt tiesībsargs arī konstatēja, ka pēc uzraugošā prokurora terminētiem norādījumiem, kas sevī ietvēra arī procesa virzītājas atskaitīšanos par to izpildi, pilnvērtīga pēcpārbaude netika veikta. Līdz ar to tiesībsarga ieskatā uzraugošā prokurora uzraudzība pār izmeklēšanu varēja tikt veikta efektīvāk.

[6.2] Ievērojot minētos apstākļus, **tiesībsargs secina, ka kriminālprocesa Nr. [...] izmeklēšana tika nepamatoti novilcināta un Jūsu Satversmes 92. pantā nostiprinātās tiesības uz lietas izskatīšanu saprātīgā termiņā tika pārkāptas. Tāpat tiesībsargs secina, ka uzraugošais prokurors varēja ar lielāku regularitāti un savlaicīgāk reaģēt uz kriminālprocesa nepamatotu novilcināšanu un ar savu iesaisti panākt tā efektīvāku virzību.**

Tiesībsarga vērtējums par lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu pārsūdzības mehānisma efektivitāti

[7] KPL 337. pantā noteikta kriminālprocesa veicošo un uzraugošo amatpersonu (izmeklētāja un prokurora) rīcības un lēmumu pārsūdzēšanas kārtība. Saskaņā ar minēto kārtību izmeklētāja lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu var tikt pārsūdzēts attiecīgo kriminālprocesa uzraugošajam prokuroram. Minētā prokurora lēmums var tikt apstrīdēts amatā augstākam prokuroram. Savukārt šī prokurora lēmumu var pārbaudīt par viņu amatā augstāks prokurors. Tādējādi KPL ir izveidots tiesību aizsardzības mehānisms, kura līdzekļus persona var izmantot, ja uzskata, ka viņas pamattiesības ir tikušas ierobežotas, un tā apšaubā kriminālprocesā veikto darbību vai pieņemto lēmumu tiesiskumu.

No krimināllietas Nr. [...] materiāliem redzams, ka 10.11.2022. tika pieņemts lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu, kuru Jūs pārsūdzējāt uzraugošajai prokurorei [personai U], kas ar 11.01.2023. lēmumu Jūsu sūdzību noraidīja, bet lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu atstāja spēkā. 23.01.2023. uzraugošās prokurores lēmumu pārsūdzējāt amatā augstākam prokuroram, kur prokurore [persona V] Jūsu sūdzību ar 28.02.2023. lēmumu noraidīja, atzīstot par pamatotu lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu. 13.03.2023. pārsūdzējāt amatā augstākas prokurores [personas V] lēmumu nākamajam amatā augstākam prokuroram, kur prokurore [persona Z] Jūsu sūdzību ar 14.12.2023. lēmumu noraidīja, atzīstot par pamatotu lēmumu par kriminālprocesa izbeigšanu. Šis prokurores lēmums lietā ir galīgais. Tādējādi Jūs izmantojāt visas KPL paredzētās tiesību aizsardzības iespējas. Tiesībsargs atbilstoši savai kompetencei ir tiesīgs pārbaudīt šī tiesību aizsardzības mehānisma efektivitāti jautājumos, kas attiecas uz tiesībām tikt uzklautam, tiesībām uz motivētu nolēmumu, kā arī tiesībām uz pārsūdzību. Tāpat atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. panta piektajai daļai tiesībsargs ir tiesīgs izvērtēt, vai pārsūdzības ietvaros ir ievērots no labas pārvaldības principa atvasinātais taisnīgu procedūru īstenošanas saprātīgā laikā princips.

[8] Pēc krimināllietas Nr. [...] materiālu izpētes tiesībsargs nekonstatē, ka attiecībā pret Jums lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu pārsūdzības ietvaros būtu ierobežotas tiesības uz pārsūdzību. Ikvienu lēmumu Jūs KPL noteiktajā kārtībā varējāt pārsūdzēt bez jebkādiem ierobežojumiem.

[9] Attiecībā uz Jūsu tiesībām tikt uzklautam un tiesībām saņemt motivētu nolēmumu tiesībsargs konstatē, ka izmeklētājas 10.11.2022. lēmums par kriminālprocesa Nr. [...] izbeigšanu, kā arī

sekojošie prokuratūras lēmumi, ar ko pārsūdzības ietvaros tika noraidītas Jūsu sūdzības, ir motivēti un katrā no tiem ir sniegta pienācīga argumentācija konkrētās pozīcijas pamatošanai.

No ECT judikatūras izriet, ka pienākums motivēt savu nolēmumu nav tulkojams tā, ka būtu pienākums detalizēti atbildēt uz jebkuru procesa dalībnieka argumentu, un pamatojuma detalizētība nolēmumos var atšķirties atkarībā no konkrētās lietas apstākļiem un lēmuma būtības. Tomēr atbrīvojums no pienākuma atrunāt jebkuru procesa dalībnieka argumentu skatāms kopsakarā ar nosacījumu, ka nolēmuma pamatojumam jābūt tādā, lai procesa dalībnieki saprastu, ka to argumenti ir sadzirdēti. Tāpēc ECT norādījusi, ka nolēmumā noteikti būtu jāsniedz vērtējums tiem procesa dalībnieka argumentiem, kuri ir būtiski un/vai kurus procesa dalībnieks pats izvirzījis kā galvenos savas pozīcijas pamatošanai⁶.

Tiesībsargs konstatē, ka Jūsu sūdzībās ietvertais situācijas juridiskais novērtējums par nepieciešamību veikt papildu izmeklēšanas darbības, kā arī par iegūto pierādījumu nepietiekamību, atšķiras no prokuroru juridiskā novērtējuma. Tomēr fakts vien, ka Jūsu sūdzību pamatā esošie jautājumi nav atrisināti tā, kā Jūs to būtu vēlējusies, nenozīmē, ka nav sniegta atbilde pēc būtības. Judikatūrā ir atzīts, ka personas tiesības uz atbildes saņemšanu pēc būtības nav jāsaprot tā, ka personai sniegtā atbilde būs atbilstoša tās priekšstatam, kāda atbilde ir jāsniedz.⁷ Personai ir tiesības nepiekrīst sniegtajai atbildei, bet nav tiesību pieprasīt noteikta satura atbildi.⁸ Iestādei ir pienākums sniegt saprotamas atbildes uz personas uzdotajiem jautājumiem, kuri ir iestādes kompetencē. Ir svarīgi, lai iestāde kopumā atbildētu uz personas uzdotajiem jautājumiem, tādēļ tas vien, ka iestāde nav sniegusi atsevišķu atbildi uz katru no jautājumiem, nevar būt par pamatu atzinumam, ka atbilde nav sniegta pēc būtības.⁹

Ievērojot iepriekšminētos apstākļus, tiesībsargs nekonstatē tiesību tikt uzklautām vai tiesību uz motivētu nolēmumu pārkāpumu.

[10] Taisnīgu procedūru īstenošanas saprātīgā laikā princips ir cieši saistīts ar KPL ietvertajiem sūdzību izskatīšanas termiņiem. Atbilstoši KPL 343. panta pirmajai un otrajai daļai sūdzības, kurām šajā likumā nav paredzēti citi izskatīšanas termiņi, izskata 10 dienu laikā pēc to saņemšanas.

---

⁶ ECT 2005. gada 24. maija sprieduma lietā "Buzescu v. Romania", iesnieguma Nr. 61302/00, 67. punkts un 2007. gada 28. jūnija sprieduma lietā Wagner and J.M.W.L. v. Luxembourg", iesnieguma Nr. 76240/01, 89. un 96. punkts.

⁷ Sk. Senāta 2010. gada 26. novembra lēmuma lietā Nr. SKA-785/2010 8. punktu

⁸ Sk. Senāta 2011. gada 17. marta lēmuma lietā Nr. SKA-367/2011 7. punktu un 2010. gada 26. novembra lēmuma lietā Nr. SKA-785/2010 6. punktu.

⁹ Sk. Senāta 2009. gada 23. marta lēmuma lietā Nr. SKA-360/2009 10. punktu.

Gadījumos, kad sūdzības pārbaudei nepieciešams iegūt papildu materiālus vai veikt citus pasākumus, pieļaujama sūdzības izskatīšana 30 dienu laikā, paziņojot par to sūdzības iesniedzējam. Līdz ar to maksimālais sūdzību izskatīšanas termiņš ir 30 dienas pēc sūdzības saņemšanas.

Pārbaudot krimināllietas Nr. [...] materiālus konstatējams, ka uzraugošā prokurore Jūsu sūdzību izskatīja likumā noteiktajā maksimālajā termiņā, proti, 30 dienu laikā, pieņemot lēmumu 11.01.2013. Amatā augstāka prokurore [persona V] Jūsu 23.01.2023. sūdzību izskatīja nedaudz ilgāk kā mēneša laikā, sniedzot atbildi 28.02.2023. Ņemot vērā, ka tiesībsarga rīcībā nav informācijas, kurā datumā prokurore [persona V] saņēma Jūsu sūdzību, tiesībsargs nevar konstatēt KPL 343. panta otrajā daļā noteiktā 30 dienu sūdzības izskatīšanas termiņa pārkāpumu. Visbeidzot prokurores [personas V] lēmumu Jūs pārsūdzējāt 13.03.2023., taču nākamā amatā augstāka prokurore [persona Z] savu lēmumu pieņēma tikai 14.12.2023., t.i., pēc deviņiem mēnešiem. Kā redzams no prokurores [personas Z] 14.12.2013. lēmuma, tad Jūsu sūdzība tika pieņemta izskatīšanai tikai 15.11.2023., jo par dokumentu reģistrāciju atbildīgā darbinieka pieļautās kļūdas dēļ tā iepriekš netika reģistrēta Prokuratūras informācijas sistēmā, un tādējādi tā netika nodota izskatīšanai kompetentai amatpersonai.

Līdz ar to no vienas puses secināms, ka pēdējā pārsūdzības stadijā netika ievērots KPL noteiktais sūdzības izskatīšanas termiņš, tādējādi nenodrošinot taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā. Savukārt no otras puses secināms, ka prokuratūra šo pārkāpumu atzina un pamatoja ar kļūdu savas iestādes darbības iekšējās procedūrās. Turklāt tiesībsargs nekonstatē, ka tā rezultātā Jums būtu iestājušās kādas nelabvēlīgas sekas.

[11] Ievērojot iepriekšminēto, **tiesībsargs nekonstatē būtiskus pārkāpumus lēmuma par kriminālprocesa izbeigšanu pārsūdzības mehānisma efektivitātē.**

Tiesībsarga rekomendācijas

[12] Tiesībsarga likuma 25. panta pirmā daļa paredz, ka tiesībsargs pārbaudes lietu pabeidz ar lietā iesaistīto personu izlīgumu vai tiesībsarga atzinumu. Tā kā no pārbaudes lietas apstākļiem izriet, ka izlīgums lietā nav iespējams, tiesībsargs pārbaudes lietu pabeidz ar ieteikumiem.

Tiesībsarga likuma 12. panta 4. punkts nosaka, ka tiesībsargs, izskatot pārbaudes lietu sniedz iestādei ieteikumus un atzinumus par tās darbības tiesiskumu, lietderību un labas pārvaldības principa ievērošanu.

Ņemot vērā pārbaudes lietā secināto, tiesībsargs rekomendēs **Valsts policijai un Prokuratūrai** ņemt vērā tiesībsarga atzinumā izdarītos secinājumus un veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai kriminālprocesu virzībā nepieļautu nepamatotu novilcināšanu, tādējādi nodrošinot efektīvu kriminālprocesa izmeklēšanu un uzraudzību.

Saskaņā ar Tiesībsarga likuma 25. panta ceturto daļu tiesībsarga atzinumam ir rekomendējošs raksturs.

Ar cieņu
tiesībsargs

Juris Jansons